

L-UNIVERSITÀ TA' MALTA
IL-FAKULTÀ TAL-ARTI
ID-DIPARTIMENT TAL-MALTI
CERTIFIKAT FIL-QARI TAL-PROVI BIL-MALTI

MAL 1048 L-Għodod Elettroniċi għall-Qari tal-Provi (2 kretti)

Eżami Jannar 2014
It-Tieni Silta
Hin: Siegħa u nofs (iż-żewġ siltiet)

NOTA:

F'dan l-eżami l-istudenti ma jistgħux jużaw għodod elettronici ohra barra minn dawk speċifikati fil-karta.

Għall-kitba t'hawn taht:

Segwi l-istruzzjonijiet li jidhru fil-kummenti. Aghmel b'tali mod li *t-track changes* ta' dawn it-tiswijiet ma jidhru, u fl-aħħar hassar il-kummenti.

Sfont tal-istorja

F'Settembru 1939 l-armata Ġermaniża attakkat il-Polonja u jumejn wara l-Ingilterra u Franza ddikjaraw gwerra fuq il-Ġermanja ta' Adolf Hitler. Hmistax wara, ir-Russja, li kellha ftehim sigriet mal-Ġermanja, attakkat hi wkoll il-Polonja u b'hekk dan il-pajjiż ma baqax jeżisti iżjed bhala pajjiż għax inqasam bejn ir-Russja u l-Ġermanja. Dan kien il-bidu tat-tieni Gwerra Dinjija. L-istorja f'dan il-ktieb isseħħ fil-Polonja fis-sena 1942.

Il-Furja

Dan kien il-mod kif Bruno kien isejjaħ lill-Führer, jew Adolf Hitler, li bhala l-kap tal-pajjiż u tal-armata Ġermaniża pprova jiehu l-Ewropa kollha taht idejh. Mill-bidu nett huwa kien responsabbli tal-qtil mis-suldati Nazi ta' dawk kollha li kienu kontra tiegħu jew li ma kinux Ġermaniżi puri, fosthom il-Lhud, iż-żingari, nies bi bżonnijiet speċjali u anke religjużi. Għaxriet ta' miljuni ta' nies ġew maqtula, sitt miljun minnhom irġiel, nisa, żgħażaġh u tfal Lhud. Dan kien l-Olokawst, il-qerda tal-Lhud permezz ta' kampijiet ta' koncentrament fejn il-Lhud kienu jaħdmu bħal skjavi sakemm imutu bil-gheja, bil-ġuħ jew bil-mard, meta mhux fil-kmamar tal-gass.

Auschwitz kien kamp tal-koncentrament tan-Nazi li illum sar simbolu ta' terror, ġenoċidju u tal-Olokawst. Fl-aħħar gwerra kien l-ikbar kamp u l-iktar wieħed tal-biża'. L-ewwel prigionieri li ġew maqtula f'dan il-kamp kienu politiċi Pollakki u warajhom dawk Sovjetiċi u żingari. Hawnhekk il-prigionieri kienu msawta, imħollija bil-ġuħ, xkubettjati, mgħallqa u maqtula b'modi differenti. L-ikbar numru ta' mwiet kien bil-gass industrijali.

Silta minn *It-Tifel bil-Piġama Rrigata* ta' John Boyne, maqlub għall-Malti minn Tony C. Cutajar, Klabb Kotba Maltin, 2008.